

30.6.2025

Helsingin kaupunginmuseon lausunto Pakilan Kyläkunnantien ja Lastatien välisten maastoportaiden uusimisesta

HEL 2025-009857 T 10 05 02

Helsingin kaupungin Kaupunkiympäristön toimialan Liikenne- ja katusuunnittelu on pyytänyt Helsingin kaupunginmuseolta lausunnon maastoportaiden uusimisesta Kyläkunnantien ja Lastatien välille. Portaat ovat huonokuntoiset ja vaativat uusimista. Kaupunginmuseota on pyydetty esittämään kantansa Länsi-Pakilan Lastatie-Kyläkunnantie porrassuunnitelmasta (WSP Finland Oy 28.5.2025). Perustehtävänsä mukaisesti kaupunginmuseo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristön ja arkeologisen kulttuuriperinnön vaalimisen näkökulmasta.

Kulttuuriympäristö

Uusittavaksi suunnitellut ulkoiluväylän portaat sijaitsevat Länsi-Pakilassa Muurimestarintien eteläpuolella, Kyläkunnantien ja Lastatien väliin jäävällä alueella. Kyseisellä osalla Länsi-Pakilaa on edelleen voimassa 27.4.1979 voimaan tullut asemakaavan muutos, jossa alue on määritelty puistoalueeseen ja katuihin sekä yleisen rakennuksen tonttiin rajautuvaksi, yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varatuksi liikimääräiseksi alueen osaksi. Ensimmäisen maailmansodan linnoituksen lisäksi alueelle ei ole osoitettu erityisiä asemakaavallisia säilyttämistavoitteita eikä suojelua. Suunnittelualue ei myöskään sijaitse valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella, valtakunnallisesti merkittävässä rakennetussa kulttuuriympäristössä, maakunnallisesti arvokkaassa kulttuuriympäristössä eikä Helsingin kaupungin yleisten alueiden arvoympäristöksi arvoitetulla alueella, ei myöskään suoraan rajaudu tällaiseen arvotettuun ympäristöön. Länsi-Pakilan ympäristöhistoriaselvityksessä (Arkkitehtitoimisto Kristina Karlsson Kati Salonen ja Mona Schalin, Arkkitehdit Oy MASU Planning Oy, 18.6.2021) on sen sijaan nostettu esiin Länsi-Pakilan vaalittavia ominaispiirteitä, joista suunnittelualueeseen tai sen lähiympäristöön voidaan katsoa liittyvän seuraavia:

- Isojaosta periytyvä kokonaisrakenne, itä-länsisuuntaiset pitkät suorat kadut
- Selkeästi mielletävä kaavallinen kokonaisuus, katuverkoston hierarkia ja linjaus, pienimittakaavainen rakenne, enintään 2-kerroksinen rakentaminen, yhtenäinen hallittu mittakaava
- I maailmansodan aikaiset linnoitukset

30.6.2025

- Katujen erilaiset luonteet ja hierarkia, kapea—leveä, katutilan vehreä ilme ja tonttien istutuskaistat katujen varsilla, kallioleikkaukset ja kivi-muurit
- Vehreä yleisilme, jonka keskeisiä elementtejä ovat maisemallisesti merkittävät puut ja puuryhmät sekä katujen varsien pensasaidat, muut säilyneet aidat ja istutukset. Etupuutarhojen vehreys perustuu pääosin jo varhaisiin kaavallisiin ratkaisuihin.
- Kookkaat puut ja puuryhmät, sekä luonnonvaraisina että istutettuina. Kaupunkikuvan ja maisemallisen arvon lisäksi merkitystä myös huleve-sien hallinnan kannalta.
- Kävelyn ja pyöräilyn yhteydet ympäröiville virkistysalueille ja alueen poikki.

Kyläkunnantie on arvotettu kaupunkikuvallisesti merkittäväksi katuym-päristöksi ja Lastatie määritelty kapeaksi yhdyskaduksi tai sivukaduksi.

Suunnitelmassa Kyläkunnantien ja Lastatien yhdistävät ulkoiluväylän portaat esitetään toteutettavan pääosin kivituhkapintaisina maastopor-taina. Kantavaksi kerrokseksi kivituhkan alle on esitetty 15 cm kallio-mursketta. Kunkin porrasaskelman etureunaan esitetään 2 metriä pit-kää reunatukea, joka olisi ristipäähakattua harmaata luonnonkiveä. Ki-vestä jäisi näkyviin noin 130 mm korkea ja 220 mm leveä reunus, johon kivituhkapinta liittyisi. Portaiden nousu olisi siis 130 mm etenemän vaihdellessa välillä 427-904 mm. Näihin reunakiviin kiinnitettäisiin myös käsijohteen pystytolpat. Reitin yläpäässä, ennen varsinaista porraso-suutta korkeuskäyriä muutettaisiin 10-20 cm. Ympäristön puustoon ei kajottaisi. Ainoastaan läheinen kurturuus on esitetty poistettavaksi, samoin ylärinteen vanha puomi.

Edellä mainittuun viitaten kaupunginmuseo katsoo, että minimoimalla puuttuminen kasvillisuuteen suunnitelmassa on otettu huomioon alueel-le ominainen vehreys ja arvokas puusto. Myös suunnitelman mukaisis-sa maastoportaissa käytettävät materiaalit; kivituhka ja luonnonkivi ovat luontevia ja alueen ominaispiirteisiin sopivia materiaaleja. Käsijohteen materiaalista ei ole mainintaa, mutta myös sen osalla toivotaan ympä-ristöön hyvin maastoutuvaa, hillittyä materiaalia ja väriä.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Maastoportaat sijaitsevat muinaismuistolain (295/1963) perusteella rauhoitetun kiinteän muinaisjäännöksen alueella. Muinaisjäännöksen nimi on Tukikohta XXII:5 (Länsi-Pakila) ja sen tunnus on muinaisjään-

30.6.2025

nösrekisterissä 1000013778. Kohde on ensimmäisen maailmansodan aikainen puolustusvarustus. Mäelle on rakennettu linnoitteita vuosien 1915–1917 aikana. Helsingin kaupunginmuseon tutkija kävi tarkastamassa alueen tammikuussa 2025. Maastoportaat on rakennettu mäen laelta rinteen lounaisosaan laskeutuvaan kallioon louhittuun yhdyshautaan, joka on täytetty hiekalla ja maa-aineksilla. Mäen huipulla olevat linnoitteet ovat vielä osaksi näkyvissä.

Uusien maastoportaiden sijoittaminen johonkin muuhun kohtaan, kuin nykyiselle paikalleen on haastavaa. Nykyisten portaiden pohjoispuolelle sijoitettuna kulkureitti osuisi mäen laella olevien linnoitteiden päälle ja portaiden eteläpuolella kalliorinne on jyrkkä ja reitti kulkisi lähellä asuintonttia. Kaupunkiympäristön liikenne- ja katusuunnittelu ehdotti, että uudet portaat sijoitetaan vanhojen tilalle ja että yhdyshaudan kallioireunoihin tai -pohjaan ei kohdistu kaivuuvaurioita, louhintaa tai porauksia kahden metrin etäisyydellä yhdyshaudasta. Helsingin kaupunginmuseon keskusteltua ehdotuksesta Museoviraston kanssa 2.4.2024 todettiin, että esitetty rakennustapa on sopiva.

Helsingin kaupunginmuseo katsoo, että esitetyllä rakennustavalla uudet maastoportaat eivät vaurioita kiinteää muinaisjäännöstä ja työ voidaan toteuttaa suunnitelman mukaisesti. Vanhojen maastoportaiden purkamisen ja uusien portaiden asentamistöiden aikana ei tarvita arkeologista valvontaa, eivätkä työt edellytä muinaisjäännöksen kajoamisluvan hakemista.

Lisätiedot

John Lagerstedt, tutkija, puhelin: 310 28328
john.lagerstedt(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Tiedoksi

Museovirasto